

Biblioteksplan

för Uppsala kommuns gymnasieskolor

Inledning

Uppdrag

Verksamhetsutvecklare för gymnasiestaben och ansvarig för skolbibliotek på gymnasiet har gett i uppdrag åt gymnasiebibliotekariernas nätverksgrupp att utforma en skolbiblioteksplan för de offentligt finansierade gymnasieskolornas bibliotek i Uppsala kommun.

Bakgrund

Bibliotekslagen omfattar all offentlig finansierad biblioteksverksamhet. Enligt paragraf 17 ska kommuner och landsting anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Biblioteksplan 2018–2020 för Uppsala kommun tar ett helhetsgrepp kring biblioteksverksamheten i Uppsala kommun. Den omfattar både folk- och skolbibliotek, men det är tydligt att skolbiblioteksverksamheten beskrivs utifrån ett folkbiblioteksperspektiv. Kungliga biblioteket lyfter i sin skrift angående biblioteksplaner¹, just denna problematik, som kan uppstå då en organisation omfattar flera olika verksamheter. Skolbiblioteken arbetar inom utbildningsområdet och har ett annat uppdrag än folkbibliotek som verkar inom kulturområdet.

Bibliotekslagen säger vidare i paragraf 2 *Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.*

I paragraf 3 om ansvarsfördelning, punkt 2 skriver man att *För skolbibliotek ansvarar kommuner, landsting, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).*

Det är huvudmannens uppdrag att, i enlighet med ansvarsfördelningen för skolbibliotek i Uppsala kommun, säkerställa att alla offentligt finansierade skolbibliotek har möjlighet att följa Skollagen, Bibliotekslagen och de gällande riktlinjer som finns i målen i Läroplan Gy11, UNESCO: skolbiblioteksmanifest, IFLA:s riktlinjer för skolbibliotek samt FN:s konvention om barnets rättigheter.

¹ www.kb.se/Dokument/Biblioteksstatistik/SkriftBiblioteksplan.pdf

Slutsats

I enlighet med ovanstående ska biblioteken på Uppsalas kommunala gymnasieskolor vara väl integrerade kunskaps- och informationscentrum i skolan. I samarbete mellan bibliotekarier, lärare och ledning är biblioteksverksamhetens arbete med läskompetens och informationskompetens en väsentlig pedagogisk resurs för elevernas måluppfyllelse.

Det är viktigt att det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan utbildningsförvaltningen, rektor och skolbibliotekarie. Att relevanta resurser och bemanning finns. Där det finns möjlighet att samverka med andra biblioteksformer ska det kunna göras med stöd av huvudmannen.

Det är viktigt med uppföljning och utvärdering dels på varje skola för sig men också från utbildningsförvaltningen.

Vidare arbete

Skolbiblioteksplanen är ett första steg mot att göra ansvarsfördelningen mellan skolbibliotek, rektor och utbildningsförvaltning tydligare. Vidare möjliggör skolbiblioteksplanen att ett tydligare skolbiblioteksperspektiv kan presenteras i framtida biblioteksplaner för hela Uppsala kommun. På sikt vore det positivt att också inbegripa Uppsalas kommunala grundskolebibliotek.

Bibliotekariens ansvar

Arbeta för läskompetens genom att, i samarbete med lärare, förmedla förståelse för olika textformer.

- erbjuda och lyfta fram nivåanpassade faktexter i olika former och i olika slags medier, både tryckt material och elektroniskt
- främja läs- och språkutveckling genom arbete med skönlitteratur, t.ex. genom bokpresentationer, boksamtal och högläsning

Arbeta för informationskompetens genom att, i samarbete med lärare, utbilda och vägleda elever och personal i informationssökning och källkritik.

- medverka vid lärares planeringar av olika arbetsmoment, och bidra med kunskaper om sökstrategier och källhantering
- undervisa och handleda elever, i grupp och enskilt, i den pedagogiska arbetsprocessen
- utveckla elevers förmåga att hantera och kritiskt bedöma information

Anpassa bibliotekets mediebestånd, såväl tryckt som digitalt, till skolans program och verksamhet samt till elevers olika behov.

- sträva efter likvärdighet i biblioteksresurserna på Uppsalas gymnasieskolor, med stöd av Utbildningsförvaltningen
- främja användandet av befintliga biblioteksresurser
- bevaka och följa den digitala utvecklingen och föreslå nya resurser vid behov

Utvärdera, utveckla, målsätta och följa upp biblioteksverksamheten tillsammans med rektor och lärare i det systematiska kvalitetsarbetet.

- delta i enkäter och kursutvärderingar
- delta i avstämningar kring olika projekt

Verka för demokrati och fri åsiktsbildning i samarbete med övrig personal.

- informera om kulturella aktiviteter, utställningar och temaverksamhet
- ge låntagarna möjlighet att påverka bibliotekets utbud och verksamhet
- arbeta för att alla på skolan känner sig välkomna och trygga i biblioteket

Rektors ansvar

- Säkerställer att skolbibliotekets pedagogiska funktion på skolan följs upp i det systematiska kvalitetsarbetet.
- Möjliggör genom bemanning och resurser att bibliotekarien aktivt kan bidra till elevernas språk- och kunskapsutveckling, i samarbete med övrig pedagogisk personal.
- Säkerställer att bibliotekarien har relevant kompetens för uppdraget och erbjuder kompetensutveckling, samt ges möjlighet att delta i relevanta nätverk.
- Säkerställer att lärare och bibliotekarie samarbetar kring planering och utformning av skolbiblioteket som en integrerad del av undervisningen. Möjliggör bibliotekariens deltagande i relevanta arbetsmöten.
- Möjliggör att skolbiblioteket kan stödja elever i behov av anpassningar eller särskilt stöd genom samverkan med övriga professioner på skolan
- Möjliggör att skolbiblioteket kan tillgodose flerspråkiga elevers behov av litteratur på modersmålet.

Gymnasieledningens ansvar

- Säkerställer tillsammans med gymnasiebibliotekarierna och skolledning att gymnasiebiblioteken följer rådande lagstiftning gällande skolbibliotek bl.a. genom att erbjuda centrala resurser.
- Ger gymnasieskolorna tillgång till ett gemensamt digitalt katalogsystem som kan integreras med relevanta pedagogiska plattformar.
- Arbetar för tillgång till e-böcker, e-medier och digitala tjänster i skolan. Deltar i utvärderingar av digitala resurser.
- Samverkar med övriga förvaltningar kring upphandling, kompetensutveckling och databaser.
- Säkerställer möjlighet för kollegialt utbyte för gymnasiebibliotekarierna
- Följer tillsammans med gymnasiebibliotekarier och skolledning upp biblioteksverksamheten utifrån ett kvalitativt, jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv, i syfte att uppnå mål med verksamheten.

